

Bilgisayar Programlarının Yasal Korunması Hakkında 14 Mayıs 1991 tarihli KONSEY DİREKTİFİ (91/250/AET-2009/24 tarihli versiyonuyla kodifiye edilmiştir.)

AVRUPA BİRLİĞİ KONSEYİ

Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu kuran ve özellikle ilgili anlaşmanın 100a numaralı maddesini göz önünde tutarak,

Komisyon teklifini göz önünde tutarak (1),

Avrupa Parlamentosu ile işbirliği yaparak (2),

Ekonomik ve Sosyal Komite'nin görüşünü göz önünde tutarak (3),

Bilgisayar programları, hâlihazırda tüm üye ülkelerde mevcut mevzuat ile açık bir biçimde korunmadığından ve bu nevi korumanın bulunduğu yerlerde farklı nitelikleri olduğundan;

Bilgisayar programlarının geliştirilmesi; insan kaynakları, teknik ve finansal kaynaklar alanlarında büyük yatırımları gerektirdiğinden; bilgisayar programları onların bağımsız olarak geliştirilmesi için gereken masrafların bir bölümü ile kopyalanabileceğinden;

Üye Devletlerin yasaları ile gerçekleştirilen bilgisayar programlarına ait yasal korumadaki bazı değişikliklerin, bilgisayar programları ortak pazarının işleyişi üzerinde direk ve olumsuz etkileri olduğundan ve Üye Devletlerin söz edilen konuda yeni bir mevzuatı yürürlüğe koymaları ile birlikte, bu nevi farklılıkların daha da artabileceğinden;

Bu nevi etkileri olan mevcut farklılıkların ortadan kaldırılması ve yenilerinin ortaya çıkmasının önlenmesi gerektiğinden; ortak pazarın işleyişine yönelik önemli ölçüde olumsuz etkileri olmayan farklılıkların ortadan kaldırılması ya da ortaya çıkmasının önlenmesi gerekmediğinden;

Bilgisayar programlarının korunması hakkındaki Topluluk yasal çerçevesi ilk olarak; Üye Devletlerin, bilgisayar programları hakkında, telif hakkı yasasına uygun olarak edebi eser kapsamında koruma sağlamaları gerektiği; kimlerin ve nelerin korunması gerektiğinin belirlenmesi; bazı faaliyetlere izin vermek ya da onları yasaklamak için ve koruma süresi boyunca, koruma sağlanan kişilerin sahip olması gereken münhasır haklar ile sınırlı olabileceğinden;

İşbu Direktif amacıyla; "bilgisayar programı" terimi donanım dahilindekileri de kapsayacak şekilde her nevi programı içereceğinden; hazırlayıcı çalışmanın, ileri aşamalarda bilgisayar programının oluşmasını sağlayacak nitelikte olması şartıyla, bu terim aynı zamanda bilgisayar programı geliştirilmesini sağlayacak hazırlayıcı tasarım çalışmasını da içerdiğinden;

Bilgisayar programının orijinal bir çalışma olup olmadığının belirlenmesi için gerekli olan kriterler açısından, programın nitelik ya da estetik değerleri hakkında hiçbir testin uygulanmaması gerektiğinden;

Topluluk, bütünüyle uluslararası standardizasyon tanıtımına bağlı olduğundan;

Bir bilgisayar programının işlevi, bir bilgisayar sisteminin tüm bileşenleri ve kullanıcılarla iletişim kurmak ve beraber çalışmak olduğundan; bu amaçla mantıksal ve uygun olduğunda, fiziksel bağlantı ve etkileşimin, yazılım ve donanımın tüm unsurlarına, diğer yazılım ve donanımla ve kullanıcılarla, işlemesi amaçlanan tüm yollarla, beraber çalışmasına olanak sağlaması gerekli görüldüğünden;

Yazılım ve donanım unsurları arasında bu nevi bağlantı ve etkileşim sağlayan program bölümlerine genellikle “arabirim” denildiğinden;

Bu işlevsel bağlantı ve etkileşim, genellikle “birlikte işlerlik” olarak bilindiğinden; bu nevi birlikte işlerlik, bilgi aktarım ve aktarılan bilginin ortak kullanım yeteneği olarak tanımlanabileceğinden;

Şüphelerin ortadan kaldırılması için, sadece bilgisayar programı teriminin korunduğu gerçeğinin ve işbu Direktif çerçevesinde, telif hakları ile korunmayan, arabirim temelini oluşturanlar da dahil olmak üzere, bir programın unsurlarını meydana getiren fikir ve ilkelerin açıklığa kavuşturulması gerektiğinden;

Telif hakkı ilkesi ile uyumlu olmak üzere, mantık, algoritma, programlama dilleri fikir ve ilkeleri içerdiğinden; bu fikir ve ilkeler, işbu Direktif çerçevesinde korunmadığından;

Üye ülkelerin mevzuatları ve hukuk felsefeleri ile ve uluslararası telif hakkı anlaşmaları uyumlu olmak üzere, bu fikir ve ilkeleri içeren ifadenin telif hakkı ile korunması gerektiğinden;

İşbu Direktif amacıyla, “kira bedeli” terimi, sınırlı bir süre için ve kâr amacıyla, bir bilgisayar programının ya da ona ait bir kopyanın kullanıma sunulması anlamına geldiğinden; bu terim, işbu Direktif kapsamının dışında kalan “kamuya ödünç verme” yi içermediğinden;

Eser sahibinin eserinin yetkisiz çoğaltımını önlemeye yönelik münhasır haklarının, bilgisayar programının, yasal niteliği olan iktisap eden tarafından kullanımı için teknik olarak gereken çoğaltımına izin verecek nitelikte olduğu durumda, sınırlı bir istisnaya tabi olması gerektiğinden;

Bu, yükleme, yasal olarak iktisap edilen program kopyalarının kullanımı için gerekli olan işleyiş ve hataların düzeltilme faaliyetlerinin, sözleşme tarafından yasaklanması anlamına geldiğinden; program kopyasının satılmasını içerecek şekilde, belirli sözleşme hükümlerinin yokluğu durumunda, program kopyasının kullanımı için gereken diğer faaliyetler, yasal niteliği olan iktisap eden şahsın amacı ile uyumlu olarak gerçekleştirilebileceğinden;

Bir bilgisayar programının kullanımı hakkına sahip şahsın, faaliyetlerin programa ait telif hakkını ihlal etmemesi şartıyla, program işleyişini gözetlemek, çalışmak, test etmek için gerekli olan faaliyetleri icra etmekten alıkonulmaması gerektiğinden;

Bilgisayar programı kopyasını ortaya çıkaran şifrenin yetkisiz çoğaltımı, aktarımı, uyarlanması, eser sahibinin münhasır haklarının ihlalini içerdiğinden;

Buna rağmen, madde 4 (a) ve (b) çerçevesinde, şifrenin bu nevi çoğaltımı ve biçiminin aktarımının, bağımsız yaratılmış programın diğer programlarla birlikte işlerliğinin

gerçekleştirilmesi için gereken diğer bilgilerin elde edilmesi için vazgeçilmez olduğu durumlar ortaya çıkabileceğinden;

Sadece bu nevi şartlar altında, programın kopyasını kullanma hakkına sahip şahıs tarafından ve şahıs adına, çoğaltım ve aktarım faaliyetlerinin icrasının yasal olduğu, haklı uygulama ile tutarlı olduğu düşünüldüğünden ve bu sebeple hak sahibinin yetkilendirmesini gerektirmediğine dair hüküm verilmesi gerektiğinden;

Bu istisnanın amacı, değişik üreticilere ait olanları da içerecek şekilde, bir bilgisayar programının tüm bileşenleri arasındaki iletişimi sağlamak, böylelikle birlikte çalışabilmelerini mümkün kılmak olduğundan;

Eser sahibinin münhasır haklarına yönelik bu nevi istisna, hak sahibinin yasal çıkarlarına halel getirecek ya da programın normal kullanımı ile bağdaşmayacak şekilde değerlendirilemeyeceğinden;

Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına yönelik Berne Konvansiyonu hükümlerine bağlı kalmak için, koruma süresinin eser sahibinin yaşamı ve ölümünü takip eden Ocak ayından itibaren elli yıl ya da anonim veya takma adlı eser durumunda, eserin yayınlandığı yılı takip eden yılın ilk Ocak ayından itibaren elli yıl olması gerektiğinden;

Telif hakları yasaları çerçevesinde, bilgisayar programları korumasının, uygun durumlarda diğer koruma biçimlerinin uygulanmasına halel getirmemesi gerektiğinden; ancak madde 6'ya aykırı sözleşme hükümlerinin ya da madde 5 (2) ve (3)'de sağlanan istisnaların hükümsüz ve geçersiz olması gerektiğinden;

Esas tedarikçi, işbu Direktifte tanımlandığı şekilde, birlikte işlerlik için gereken bilgiyi sunmayı reddederse, işbu Direktif hükümleri, Anlaşmanın 85. ve 86. maddeleri çerçevesinde rekabet kurallarının uygulanmasına halel getirmeyeceğinden;

İşbu Direktif hükümlerinin, telekomünikasyon sektöründe arabirimlerin yayını ya da bilgi teknolojileri ve telekomünikasyon alanındaki standardizasyona yönelik Konsey kararları açısından uygulanan belirli Topluluk yasası gerekliliklerine halel getirmemesi gerektiğinden;

İşbu Direktif, Berne Konvansiyonu ile uyumlu olarak, adı geçen Direktifin içermediği konular hakkında, ulusal mevzuatta sağlanan derogasyonları etkilemediğinden,

İŞBU DİREKTİFİ KABUL ETMİŞTİR:

Madde 1

Korumaya Tabi Araç

1. Üye Devletler, işbu Direktif hükümleri ile uyumlu olarak, bilgisayar programlarını Edebiyat ve Sanat Eserlerinin korunmasına yönelik Berne Konvansiyonu çerçevesinde, edebi eser olarak telif hakkı ile korurlar. İşbu Direktif amacıyla, "bilgisayar programları" terimi, hazırlık tasarım materyalini içerir.

2. İşbu Direktif ile uyumlu koruma, bir bilgisayar programının her nevi biçimi ile sunulan ifadeleri kapsar. Arabirimleri oluşturanlar da dahil olmak üzere, bir bilgisayar programının her nevi unsurunu oluşturan fikirler ve esaslar, işbu Direktif kapsamında korunmaz.

3. Bir bilgisayar programı, eser sahibinin şahsi düşünsel eseri olması anlamında orijinalse, korumaya tabidir. Korunmaya uygunluğunun belirlenmesinde başka hiçbir kriter uygulanmaz.

Madde 2

Bilgisayar Programları Sahipliği

1. Bir bilgisayar programı sahibi, programı düzenleyen gerçek kişi ya da gerçek kişi topluluğudur veya Üye Devlet mevzuatı tarafından uygun görüldüğü takdirde, sözü edilen mevzuat tarafından hak sahibi olarak tayin edilen tüzel kişidir. Derleme eserlerin Üye Devlet mevzuatı tarafından tanındığı durumda, Üye Devlet mevzuatı tarafından eseri oluşturduğu kabul edilen kişi, eser sahibi olarak kabul edilir.

2. Bir grup gerçek kişi tarafından ortak oluşturulan bir bilgisayar programı hakkında, münhasır haklara müştereken sahip olunur.

3. Bir bilgisayar programının bir çalışan tarafından görev sırasında ya da işveren tarafından verilen yönergeler çerçevesinde oluşturulduğu durumda, işveren, sözleşme tarafından aksi belirtilmedikçe, bu şekilde oluşturulan program üzerinde tüm ekonomik haklarını uygulama hakkına münhasıran sahip olur.

Madde 3

Korumadan Yararlananlar

Koruma, edebi eserlere uygulandığı şekilde ulusal telif hakkı mevzuatı çerçevesinde uygun görülen tüm gerçek ya da tüzel kişiler için geçerlidir.

Madde 4

Sınırlanan Faaliyetler

Madde 5 ve 6 hükümlerine tabi olarak, madde 2 çerçevesinde hak sahibinin münhasır hakları, aşağıdaki hak ve yetkileri içerir:

a) bir bilgisayar programının her nevi araçla ve her biçimde, kısmen ya da bütünüyle uzun süreli ya da geçici çoğaltımı. Bilgisayar programı yükleme, gösterimi, işletimi, aktarımı ya da depolanması bu nevi çoğaltımı gerektirdiği sürece, bu nevi faaliyetler hak sahibinin yetkilendirmesine tabidir;

b) programı değiştiren kişinin haklarına hanel getirmeksizin, bir bilgisayar programının aktarımı, uyarlanması, düzenlenmesi ve her türlü değişiklik ile bunlardan kaynaklanan sonuçların çoğaltımı;

c) orijinal bilgisayar programının ya da kopyalarına ait, kira bedelini içerecek şekilde her nevi kamu dağıtımı. Bir program kopyasının, hak sahibi tarafından ya da kendi rızasıyla,

Topluluktaki ilk satışı, programın ya da kopyalarının kiralanmasının kontrol edilme hakkı haricinde, söz edilen kopyanın topluluk içerisindeki dağıtım hakkına son verir.

Madde 5

Sınırlanan Faaliyet İstisnaları

1. Belirli sözleşme hükümleri eksikliği durumunda, madde 4 (a) ve (b) çerçevesinde gönderme yapılan faaliyetler, bilgisayar programının, hata düzeltimi dahil olmak üzere, amacı ile uyumlu olarak, yasal niteliği olan iktisap eden tarafından kullanımı için gerekli olduğu durumda, hak sahibinin yetkilendirmesini gerektirmez.
2. Bilgisayar programını kullanma hakkına sahip kişi tarafından yedek kopyanın yapımı, bu kullanım için gerekli olmadıkça sözleşme ile engellenemez.
3. Bir bilgisayar programının kopyasını kullanma hakkına sahip kişi, hak sahibi olduğu programın yüklenmesi, gösterilmesi, işletilmesi, aktarılması ya da depolanması faaliyetleri sırasında, hak sahibi tarafından yetkilendirilmeksizin, program unsurlarını oluşturan fikir ve esasların belirlenmesinde, programın işleyişini gözlemleme, çalışma ya da test etme hakkına sahip olur.

Madde 6

Bilgisayar Programlarının İzinsiz Ayırıştırılması

1. Madde 4 (a) ve (b) çerçevesinde, şifre çoğaltımının ve biçim aktarımının, aşağıdaki şartlar karşılandığı takdirde, bağımsız yaratılmış bilgisayar programının diğer programlarla birlikte işlerliğinin sağlanması için gereken bilgilerin elde edilmesinde vazgeçilmez olduğu durumda, hak sahibinin yetkilendirmesi gerekli görülmeyecektir.

a) bu faaliyetler, ruhsat sahibi ya da programın kopyasını kullanma hakkına sahip başka bir şahıs, ya da onlar adına, bu konuda yetkili bir şahıs tarafından gerçekleştirilir;

b) Birlikte işlerliğin elde edilmesi için gereken bilgi, daha önce (a) bendinde belirtilen kişilere sunulmamıştır.

c) Bu faaliyetler, birlikte işlerliğin elde edilmesi için gereken orijinal program bölümleri ile sınırlıdır.

2. 1. fıkra hükümleri, uygulama yoluyla elde edilen bilginin;

a) bağımsız yaratılmış bilgisayar programının birlikte işlerliği haricindeki amaçlar için kullanılmasına;

b) bağımsız yaratılmış bilgisayar programının birlikte işlerliği için gereken durumlar haricinde diğerlerine verilmesine;

c) ifade bakımından esasen benzerlik gösteren bir bilgisayar programının geliştirilmesi, üretimi ya da pazarlanmasına ya da telif hakkı ihlali teşkil eden herhangi bir faaliyette kullanılmasına;

izin vermez.

3. Bu madde hükümleri, Edebiyat ve Sanat Eserlerinin korunmasına yönelik Berne Konvansiyonu ile uyumlu olarak, hak sahibinin yasal çıkarlarına makul olmayan bir şekilde hanel getirecek biçimde uygulanmasına izin verdiği ya da bilgisayar programının normal kullanımı ile uyumlu olmadığı şeklinde yorumlanamaz.

Madde 7

Özel Koruma Önlemleri

1. Üye Devletler, madde 4, 5 ve 6'ya hanel getirmeksizin, ulusal mevzuatlarıyla uyumlu olarak, aşağıdaki a, b ve c bentlerinde sıralanan faaliyetlerden herhangi birini sürdüren şahsa karşı, gerekli çözümleri üretirler.

a) bir bilgisayar programı kopyasının, ihlal teşkil ettiğini bilerek ya da bunu düşündürecek bir sebebi olarak, dağıtımına sunulması;

b) bir bilgisayar programı kopyasının, ihlal teşkil ettiğini bilerek ya da bunu düşündürecek bir sebebi olarak, ticari amaçlarla elde tutulması;

c) tek amacı, bir bilgisayar programının korunması konusunda kullanılabilir teknik araçların izinsiz kaldırılması ya da etkisiz kılınması olan her türlü aracı, ticari amaçlarla dağıtımına sunma ya da elde tutma faaliyeti;

2. Bir bilgisayar programının ihlal teşkil eden kopyası, ilgili Üye Devlet mevzuatı çerçevesinde, müsadereye tabi olur.

3. Üye Devletler, 1 (c) fıkrasında gönderme yapılan her nevi araca el konulmasını sağlarlar.

Madde 8

Koruma süresi

1. Eser sahibinin yaşam süresi boyunca ve ölümünden ya da yaşayan en son eser sahibinin ölümünden elli yıla kadar koruma sağlanır; bilgisayar programının anonim ya da takma adlı eser olduğu durumlarda veya tüzel kişinin madde 2 (1) çerçevesinde, ulusal mevzuata göre eser sahibi olarak tayin edildiği durumda, koruma süresi, bilgisayar programının kamuya ilk kez yasal olarak duyurulduğu zamandan itibaren elli yıldır. Koruma süresinin, yukarıda adı geçen olayları takip eden yılın ilk Ocak ayında başladığı kabul edilir.

2. 1. fıkrada sağlanandan daha uzun koruma süresine sahip Üye Devletlere, telif hakkı eserlerinin koruma süresi topluluk yasası ile daha genel bir biçimde uyumlaştırılana kadar mevcut sürelerini korumalarına izin verilir.

Madde 9

Diğer Yasal Hükümlerin Devam Eden Uygulaması

1. İşbu Direktif hükümleri, patent hakları, ticari markalar, haksız rekabet, gizli bilgi, yarı iletken ürünlerin korunması, sözleşme yasasına yönelik olanlar gibi yasal hükümlere hanel getirmez. Madde 6'ya ya da madde 5 (2) ve (3)'de sağlanan istisnalara aykırı sözleşme hükümleri, hükümsüz ve geçersizdir.

2. İşbu Direktif hükümleri, sonuçlandırılmış faaliyetlere ve belirtilen tarihten önce elde edilmiş haklara hanel getirmeksizin, 1 Ocak 1993'den önce düzenlenen programlar için de geçerlidir.

Madde 10

Son Hükümler

1. Üye Devletler, 1 Ocak 1993'den önce işbu Direktif ile uyum sağlamak için gerekli olan yasaları, düzenlemeleri ve idari hükümleri yürürlüğe koyarlar. Üye Devletler, bu önlemleri kabul ettiklerinde, sonuncusu işbu Direktife göndermede bulunur ve resmi olarak yayınlanır yayınlanmaz, bu nevi referans ekte sunulur. Bu nevi referansta bulunma yöntemleri, Üye Devletler tarafından belirlenir.

2. Üye Devletler, işbu Direktif alanında benimsedikleri ulusal yasa hükümlerini Komisyona iletirler.

Madde 11

İşbu direktif, Üye Devletlere sunulur.

Brüksel'de, 14 Mayıs 1991'de imzalanmıştır. Konsey adına, Başkan J.F. POOS.

